

Studentii străini în URSS. Experiențe formative în spațiul sovietic ale profesorului Ariton Vraciu

Iana Balan *

Cuvinte cheie: *Ariton Vraciu, Universitatea din Iași, istorie academică, schiță biografică, profesor, studenți străini în URSS*

Introducere

Istoria Universității din Iași oferă multiple posibilități de investigație, cele mai frecvente fiind analizele instituționale. Lucrări privind relațiile externe ale Universității și mai ales cele consacrate experiențelor formative internaționale ale studenților și profesorilor sunt mai puține. De menționat, în acest registru, sunt capitolele semnate de Adrian Vițalaru¹ și Alexandru-Florin Platon² în volumul aniversar privind istoria Universității din Iași. De asemenea, un articol apărut în *Historia Universitatis Iassiensis* tratează relațiile cu instituțiile din URSS, în special cu Universitatea de stat din Chișinău³. Informații despre parcursul academic la contactul cu străinătatea sunt cuprinse și în unele monografii dedicate profesorilor

---

* Muzeograf, Muzeul Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.

¹ Adrian Vițalaru, „Legăturile externe ale Universității” în Gheorghe Iacob, Alexandru-Florin Platon (coord.), *Istoria Universității din Iași*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2010, p. 509-512.

² Alexandru-Florin Platon, „Relațiile internaționale ale Universității (1945-1989)” în Gheorghe Iacob, Alexandru-Florin Platon (coord.), *op.cit.*, p. 615-639.

³ Iana Balan, „Schimburi academice româno-sovietice în perioada Războiului Rece” în *Historia Universitatis Iassiensis*, XI/2020, 125-164.

școlii ieșene, cum ar fi Ștefan Procopiu⁴, Mircea Ion Savul⁵, Vespasian V. Pella⁶, George Călinescu⁷ sau Garabet Ibrăileanu⁸.

În mod evident, în tot acest ansamblu instituțional, Facultatea de Litere⁹ ocupă un loc însemnat, fiind nu doar una dintre cele patru facultăți în momentul înființării Universității din Iași, ci și un organism dinamic, cu multe specializări și figuri emblematice nu doar pentru analiza și critica literară, ci și pentru viața politică sau gazetăria românească. Unul dintre profesorii și cercetătorii de marcă ai Literelor ieșene a fost Ariton Vraciu, despre care au mai scris Adrian Poruciu¹⁰, Stelian Dumistrăcel¹¹, Al. Zacordonet¹² sau Rodica Miron¹³. Cu toții l-au plasat pe Vraciu în succesiunea unor figuri majore ale filologiei românești, precum: V.A. Urechia, Alexandru I. Philippide, Titu Maiorescu, G. Ibrăileanu, Th. Simenschy, G. Călinescu, Petru Caraman etc.¹⁴ și a unor slaviști cu renume, cum ar fi: Vasile Harea sau Petru Caraman¹⁵. Nu în ultimul rând,

⁴ Cesar Buda, *Viața și opera lui Ștefan Procopiu. O pagină din istoria științei*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2007, 384 p.

⁵ Viorel Erhan (ed.), *Mircea Ion Savul – ctitorul geochimiei românești*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2009, 170 p.

⁶ Aurora Ciucă (coordonator), *100 de ani de gândire juridică românească. Vespasian V. Pella și dezvoltarea dreptului penal internațional și național*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2018, 150 p.

⁷ Ion Bălu, *Viața lui G. Călinescu*, ed. a II-a, București, Editura Libra, 1994, 448 p.

⁸ Al. Piru, *G. Ibrăileanu. Viața și opera*, București, Minerva, 1971.

⁹ Titulatura Facultății de Litere s-a schimbat periodic: Facultatea de Litere – în 1860, din 1864 - Facultatea de Filosofie și Litere, apoi Facultatea de Litere și Filosofie până în 1948, Facultatea de Filologie-Istorie-Filosofie între 1948-1960, Facultatea de Filologie - între 1960-1989 și Facultatea de Litere începând cu 1989 (Lăcrimioara Dorina Petrescu, „Facultatea de Litere” în Gheorghe Iacob (coord.), Cornelia-Mirela Medeleanu, Ionuț Nistor, *Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”-Iași. Anuar (1989-2009)*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, p. 265).

¹⁰ Adrian Poruciu, „Lingvistica istorică ieșeană: între realizări și promisiuni de onorat” în *Philologica Jassyensia*, an II, nr. 2, 2006.

¹¹ Stelian Dumistrăcel, „Ariton Vraciu (1927-1987)” în *Anuar de lingvistică și istorie literară*, tom XXXIII, 1992-1993, A. Lingvistică.

¹² Al. Zacordonet, *Filologia slavă în Contribuții la istoria dezvoltării Universității din Iași 1860-1960*, vol. II, București, 1960.

¹³ Rodica Miron, „Ariton Vraciu – o viață și o mare pasiune” în *Ateneu*, an 55, nr. 591-592, noiembrie-decembrie 2018, Bacău.

¹⁴ Lăcrimioara Dorina Petrescu, *op. cit. în loc. cit.*, p. 265.

¹⁵ Ariton Vraciu – *un indoeuropeist de seamă* în Onufrie Vințeler, *Portrete și cărți*, vol. II, Cluj-Napoca, Editura Eikon, 2007, p. 387.

preocupările teoretice și practice de traductologie au stârnit interesul cercetătorilor care i-au analizat parcursul universitar¹⁶.

În studiile ce au avut ca preocupare viața și activitatea lui Ariton Vraciu, acesta este caracterizat ca un lingvist de excepție, cunoscător al limbilor clasice (greaca și latina) și al altor limbi vechi (paleoslava și sanscrita), cunoscător la perfecție a limbilor slave (rusa, bulgara, polona, ucraineana, ceha, slovacă, sârba, croata) și a unor limbi de circulație internațională (franceza, germana, engleza și italiana)¹⁷. În același timp, ca lingvist, Vraciu a fost plasat alături de alți mari profesori, cum ar fi Theofil Simensky, Gheorghe Ivănescu¹⁸ sau Cicerone Poghiră¹⁹. Această statură înaltă a activității sale a fost justificată de activitatea complexă, în fonetică și fonologie, lexicologie, morfologie și sintaxă, etnologie, lingvistică generală și comparată, în limbajul poetic sau traducerii²⁰.

Cercetând mențiunile și studiile, ce prezintă fragmente din viața și activitatea profesorului, dar și documentele din arhiva Universității din Iași sau alte surse documentare ne propunem realizarea unei schițe biografice și intelectuale a profesorului Ariton Vraciu, din perspectiva impactului pe care l-a avut formarea sa în spațiul sovietic. Vom urmări mecanismele de selecție a candidaților pentru bursele în URSS, contactele academice și experiențele formative.

Schiță biografică

Născut la 20 ianuarie 1927, în satul Tarnița, comuna Oncești, județul Bacău, Ariton Vraciu a făcut parte dintr-o familie numeroasă formată din opt frați. A rămas timpuriu orfan de tată. Tatăl lui, Jănică, dascăl de

¹⁶ Corina Ciubotaru (ed.), *Ariton Vraciu, Studii de traductologie*, Editura Stef, Iași, 2011, p. 8-14.

¹⁷ Ionel Maftei, *Personalități ieșene*, vol. VII, Iași, Editura Opinia SRL, p. 334. Calitatea sa de poliglot i-a permis realizarea unor studii comparative și cercetarea raporturilor corelative dintre limbile baltice și slave, baltoslave și germanice, balcanice, baltoslave și iraniene etc. și să scoată în evidență un număr însemnat de elemente autohtone ale limbii române în rolul lor de substrat în formarea limbilor romanice, slave, germanice și altor limbi vechi indoeuropene (Onufrie Vințeler, *op. cit.*, p. 388).

¹⁸ Adrian Poruciu, *op. cit. în loc. cit.*, p. 289. Ariton Vraciu a avut viziuni diferite de Ivănescu, datorită formării sale la școala bulgară a lui Vladimir Georgiev – școala bulgară, dar și indoeuropeniștii sovietici, au mers pe linia „autohtonistă” prin care au încercat să demonstreze că indo-europenii au avut o patrie originară în Balcani încă din neolitic, teorie neacceptată de Ivănescu și alți indoeuropeniști de seamă.

¹⁹ *Ibidem*. Vraciu, alături de Ivănescu și Poghiră au contribuit la studiul substratului limbii române, mai ales în „Limba daco-geților” (1980).

²⁰ Onufrie Vințeler, *op. cit.*, p. 392.

biserică, a murit în 1931²¹. Familia s-a mutat la Bacău când copii au ajuns la vârsta școlarității. Mama Maria, Tătărușanu numele de familie înainte de căsătorie²², a crescut copiii în oraș și inițial a păstrat pământul la Târnița, dar l-a predat ulterior statului pentru a evita exmatriculările²³.

La Bacău Ariton Vraciu a urmat clasele primare la Școala de Băieți nr. 2 (în prezent Școala „Al. I. Cuza”) și apoi Liceul de băieți „George Bacovia (în prezent Liceul „Ferdinand”²⁴). În 1949, a absolvit liceul și a fost admis, pe bază de concurs, la Universitatea din Leningrad. Conform „repartiției” din perioada comunistă a urmat un an cursurile la Facultatea de Geologie. În „Autocaracterizare” susține că a vrut să urmeze Filologia, dar a fost „repartizat”²⁵ la Institutul Minier (Facultatea de prospecțiuni geologice)²⁶. La Leningrad a învățat limba rusă, dar și alte limbi străine dovedindu-și abilitatea pentru limbile străine, permițându-i-se în acest fel reorientarea spre Filologie. Astfel, după cinci ani de studiu (1950-1955) stăpâna rusa, bulgara, polona, ucrainiana, ceha, slovacă, sârba și croata²⁷. În lucrarea de diplomă a cercetat problema originii și evoluției funcțiilor sintactice ale acuzativului în limba rusă, în comparație cu celelalte limbi slave și indo-europene (parțial, neindo-europene) („Происхождение и развитие основных значений винительного падежа в русском языке”)²⁸.

²¹ Arhiva Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, fond Universitate, subfond Rectorat (în continuare AUAIC, Rectorat), dosar 76/1971, f. 59.

²² AUAIC, Rectorat, dosar 832/1965, f. 6.

²³ Rodica Miron, *op. cit.* în *loc. cit.*, p. 29. În „Autobiografia” din dosarul de promovare pentru postul de „profesor” a oferit mai multe detalii. S-a născut în satul Târnița, comuna Oncești-Zeletin, care pe atunci aparținea județului Tecuci (AUAIC, Rectorat, dosar 76/1971, f. 59).

²⁴ În perioada liceului a întâmpinat mai multe dificultăți, familia nu avea de unde plăti taxele școlare, a fost înscris la Școala de arte și meserii, la Liceul Industrial, dar nu a vrut să meargă. Apoi, a fost nevoit să ia liceul de la capăt, fapt pe care nu l-a considerat un minus, deoarece „a avut timp să citească mai mult” (AUAIC, Rectorat, dosar 76/1971, f. 59). Din cauza problemelor materiale primii doi ani de liceu i-a urmat „în particular”, apoi la frecvență (AUAIC, Rectorat, dosar 832/1965, f. 2).

²⁵ În perioada comunistă s-a folosit termenul repartizare în producție, dar am regăsit termenul de „repartizare” folosit de Ariton Vraciu în rapoartele sale din dosarul 76/1971 din AUAIC, Rectorat.

²⁶ AUAIC, Rectorat, dosar 76/1971, f. 60.

²⁷ Rodica Miron, *op. cit.* în *loc. cit.*, p. 29. A făcut Școala primară în perioada 1934-1938, apoi cursul complementar/supraprimar în 1938-1941 și Liceul teoretic, secția umanistă în 1941-1949 (AUAIC, Rectorat, dosar 76/1971, f. 59.)

²⁸ AUAIC, Rectorat, dosar 76/1971, f. 61.

În 1955²⁹, Ariton Vraciu a revenit în țară și din septembrie a fost încadrat pe postul de asistent la Catedra de limba și literatura rusă a Universității „Al.I. Cuza” din Iași. În acest fel a început o carieră academică care s-a întins pe parcursul mai multor decenii. În anul universitar 1955/1956³⁰, a predat cursul de Limba rusă, iar în februarie 1956 a avansat pe postul de lector³¹ la catedra de Limba și literatura română, unde a activat până în 1960. Până în acel an a predat în cadrul Catedrei de Limba și Literatura română și a celei de Limba și literatura rusă cu trei norme didactice și a avut mai multe cursuri importante: Istoria limbii ruse, Limba rusă contemporană, Curs practic de fonetică, Limba sârbo-croată, Limba polonă, dar și cursuri și seminarii speciale de limbă - Teoria părților de vorbire, Aspectul verbal, Morfologia și sintaxa verbului, Sintaxa infinitivului, Problemele fundamentale ale sintaxei etc.³²

Un pas important în formarea profesorului Ariton Vraciu a fost deplasarea în Bulgaria, la Universitatea „Sf. Kliment Ohridski” din Sofia. Aceasta s-a realizat în cadrul Acordului cultural dintre R.P. Română și R.P.

---

²⁹ În februarie 1955, s-a căsătorit cu Tamara V. Petrova, cu aprobarea Consiliului de Stat al R.S. România (AUAIC, Rectorat, dosar 76/1971, f. 61.)

³⁰ În anul universitar 1955/1956, a predat la catedra de limba română disciplinele Introducere în lingvistică și Lingvistică generală (*Anuarul Universității „Al. I. Cuza” din Iași, 1939-1959*, p. 486), (apare ca lector, iar la Catedra de limba și literatura rusă apare ca asistent, apoi iar lector), iar la Catedra de limba și literatura rusă a predat Limba rusă (*Anuarul Universității „Al. I. Cuza” din Iași, 1939-1959*, p. 489) și Gramatica istorică (*Anuarul Universității „Al. I. Cuza” din Iași, 1939-1959*, p. 554), la fel și în 1956/1957 și 1957/1958 (*Anuarul Universității „Al. I. Cuza” din Iași, 1939-1959*, p. 621) și 1958/1959 (*Anuarul Universității „Al. I. Cuza” din Iași, 1939-1959*, p. 693). În anul universitar 1959-1960 disciplina Gramatica istorică la secția de limba rusă la anii III și IV (*Anuarul Universității „Al. I. Cuza” din Iași, 1959-1960*, p. 232) În anul următor, 1961-1962, a predat disciplinele Gramatica istorică a limbii ruse la anul III și Limba rusă contemporană la anul IV (*Anuarul Universității „Al. I. Cuza” din Iași, 1961-1962 și 1962-1963*, p. 334), iar în anul 1963/1964 a predat Gramatica comparată a limbii slave la anul IV și Curs special de limbă la anii IV și V (*Anuarul Universității „Al. I. Cuza” din Iași, 1963-1964*, p. 246), la fel și în anul 1964/1965 (*Anuarul Universității „Al. I. Cuza” din Iași, 1964-1965*, p. 221). În anul universitar 1966/1967 a predat Gramatica comparată a limbilor slave la anul IV, Cursul special de limbă și Seminarul special de limbă la anii IV și V la Catedra de limba și literatura rusă (*Anuarul Universității „Al. I. Cuza” din Iași, 1966-1967*, p. 224). În anul universitar 1966/1967 a predat în cadrul Catedrei de limba română la anul I disciplina Introducere în lingvistică și la anul II Limba română contemporană (*Anuarul Universității „Al. I. Cuza” din Iași, 1966-1967*, p. 323), la fel și în anul 1967/1968 (*Anuarul Universității „Al. I. Cuza” din Iași, 1967-1968*, p. 409).

³¹ Avansarea pe postul de lector a lui Ariton Vraciu ar fi venit în contextul plecării lui Jean Livescu la București (Onufrie Vințeler, *op. cit.*, p. 398).

³² AUAIC, Rectorat, dosar 76/1971, f. 38.

Bulgaria, Ariton Vraciu fiind însărcinat cu predarea limbii române. Experiența bulgară a contribuit semnificativ la fructificarea interesului deosebit pe care l-a avut pentru studiul limbii române, a raportului dintre limbile slave și alte limbi indo-europene, îndeosebi relațiile balto-slave, și a urmat cursurile unor specialiști în lingvistica comparativ-istorică indoeuropeană³³. Totodată, sub îndrumarea renumitului lingvist bulgar Vladimir Georgiev³⁴ a elaborat teza de doctorat cu titlul „Elemente autohtone ale limbii române” susținută la Universitatea din Sofia³⁵ în 1967. A fost o teză de doctorat în specialitatea Lingvistică generală comparată (indo-europeană) și balcanică cu subiect în limba română (elemente traco-dace transmise graiului nostru cotidian)³⁶. Din păcate, sunt puține surse privind activitatea profesorului Ariton Vraciu la Universitatea din Sofia, informațiile expuse fiind câteva fragmente din fișele personale și caracterizările colegilor. Însă, în ciuda perioadei scurte de formare în

³³ Onufrie Vințeler, *op. cit.*, p. 388.

³⁴ Vladimir Ivanov Georgiev, lingvist și lexicograf bulgar (Gabare, 3 februarie 1908 - Sofia, 14 iulie 1986). Licențiat în filologie clasică la Universitatea „Sf. Kliment Ohridski” din Sofia (1930). S-a specializat în lingvistică indo-europeană, slavă și generală la Universitatea din Viena (1933-1934), unde și-a luat doctoratul. S-a mai specializat la universitățile din Berlin, Florența (1939-1940) și Paris (1946-1947). Asistent universitar la Universitatea din Sofia (1931-1941), conferențiar (1936-1945), profesor (1945), șef al Catedrei de lingvistică istorică generală și comparată la Facultatea de istorie și filologie, Universitatea din Sofia (1948-1974); Decanul Facultății de Istorie și Filologie (1947-1948); Prorector (1948-1951), Rector (1951-1956). Director al Institutului de Limbă Bulgară din cadrul Academiei Bulgare de Științe (1951-1957); secretar al Departamentului de Lingvistică, Studii Literare și Studii de Artă la Academia Bulgară de Științe (1956-1963); vicepreședinte al Academiei Bulgare de Științe (1959-1972); director al Centrului Unificat de Limbă și Literatură (din 1972). Președinte al Comitetului Internațional al Slaviștilor (1958-1963; din 1963 - Vicepreședinte); președinte al Comitetului Național al Slaviștilor din Bulgaria (din 1955). Președinte al Asociației Internaționale pentru Studiul Europei de Sud-Est (1965-1967; din 1967 - Președinte de onoare). Vicepreședinte al Comitetului Național pentru Apărarea Păcii (din 1973). Membru al Biroului Consiliului de Administrație al Comitetului Internațional de Micenologie. Redactor-șef al „Scurtei Enciclopedii Bulgare” (1962-1969), al Enciclopediei „A-Z” (1974), al Enciclopediei „Bulgaria” (vol. 1, 1978). Redactor-șef al „Revistei în limba bulgară” și al „Revistei de lingvistică balcanică”. Academician (1952). Doctor onorific al Universității Humboldt din Berlin (1960) și al Universității Caroline din Praga (1968). Membru corespondent al Academiei Franceze de Științe (1967), Academiei Finlandeze de Științe (1966), Academiei Saxone de Științe din Leipzig (1968), Academiei Belgiene de Științe (1971), Academiei de Științe din Atena (1977), http://web.archive.org/web/20080213172245/http://www.libsu.uni-sofia.bg/slavica/Georgiev_V.html, (accesat pe 16.03.2022).

³⁵ AUAIC, Rectorat, dosar 76/1971, f. 14.

³⁶ *Ibidem*, f. 38.

Bulgaria, activitățile care l-au antrenat în capitala bulgară au contribuit la orientarea sa în domeniul balcanisticii³⁷.

În perioada șederii la Sofia, în 1963, a candidat la Iași pentru postul de conferențiar, titlu obținut în octombrie 1963³⁸ și foarte repede a primit recomandări pentru avansarea în grad de profesor. În ședința Consiliului științific al Universității din 29 noiembrie 1965, membrii consiliului au dezbătut recomandarea pentru acordarea gradului de profesor³⁹. În februarie 1968, a devenit doctor în Științe filologice ca urmare a susținerii tezei de doctorat, Comisia superioară de diplome a certificat și emis Hotărârea propriu-zisă.⁴⁰ În decembrie 1969, a primit dreptul de conducere de doctorat în specialitatea Gramatica comparată a limbilor slave⁴¹ și în anul universitar 1970/1971 a fost declarat admis pentru ocuparea postului de profesor la Catedra de limba și literatura rusă, disciplinele Gramatica comparată a limbilor slave și Curs special de limbă⁴².

Ca profesor în cadrul Facultății de Litere, Ariton Vraciu a fost o personalitate cu interese multiple și a inițiat direcții noi de cercetare, oferind o perspectivă mult mai variată intereselor sale. Alături de alte cursuri predate, menționate mai sus, profesorul ieșean a fost interesat și de *esperanto*⁴³, limbă predată pentru prima dată la Universitatea din Iași și care a oferit o notă de originalitate lingvistului⁴⁴. De asemenea, Ariton Vraciu a manifestat interes și pentru orientalistă (timp de mai multe luni predând la Iași limba hindi⁴⁵; ca și de domeniul tracologiei, ca parte a istoriei limbii române⁴⁶).

---

³⁷ Stelian Dumistrăcel, *op. cit.* în *loc. cit.*, p. 305.

³⁸ AUAIC, Rectorat, dosar 76/1971, f. 13.

³⁹ *Anuarul Universității „Al. I. Cuza” din Iași, 1965-1966*, p. 12.

⁴⁰ AUAIC, Rectorat, dosar 76/1971, f. 13.

⁴¹ *Ibidem*, f. 39.

⁴² *Ibidem*, f. 1.

⁴³ *Esperanto* – limbă artificială, formată din elemente de vocabular și de gramatică împrumutate din cele mai răspândite limbi europene, creată cu scopul de a deveni limbă internațională, <https://dexonline.ro/definitie/esperanto>, (accesat pe 28.02.2022), a fost înființată în 1887 de filologul polonez Lazarus Zamenhof, în România primii care au învățat și predat limba *esperanto* a fost Heinrich Fischer-Galați și Grigore Trancu-Iași, https://m.adevarul.ro/locale/targu-jiu/cum-aparut-limba-universala-esperanto-reguli-impus-filologul-polonez-creat-o-1_55b8f14ff5eaafab2c1033f0/index.html, (accesat pe 28.02.2022).

⁴⁴ Ionel Maftei, *op. cit.*, p. 335.

⁴⁵ Ariton Vraciu, *op. cit.*, p. 24-25.

⁴⁶ Stelian Dumistrăcel, *op. cit.* în *loc. cit.*, p. 305.

Formarea sa în domeniul slavisticii, cu un accent deosebit pe problematica limbilor balto-slave, a deschis perspectiva cercetării limbii române în context Est și Sud-Est european cu direcția spre cunoașterea substratului (autohton) și adstratului (slav) al dacoromâniei. Această preocupare a fost fructificată în cursurile susținute la Universitatea ieșeană: „Cursul de gramatică comparată a limbilor slave” (publicat în 1971) și „Cursul de lingvistică generală și comparată” (1980). Publicate, alături de volumul „Studii de lingvistică generală” (1972), acestea sunt lucrări de referință pentru lingvistica românească, și pun accent pe factorul etnologic, unul determinant în formarea limbilor indo-europene. De asemenea, acestea analizează și caracterele generale ale limbilor baltice⁴⁷ și problematica elementelor autohtone ale limbii române⁴⁸. Acest ultim domeniu avea să fie aprofundat în „Limba daco-geților” (1980), unde a abordat problema caracterelor generale ale limbii populației autohtone de pe teritoriul Daciei preromane, poziția acesteia în cadrul ansamblului lingvistic indo-european și analiza elementelor de proveniență geto-dacă în structura dacoromâniei. În acest fel a trasat câteva repere privind protoistoria limbii și poporului român, plasând tema în problematica dialectologiei indo-europene⁴⁹. A ajuns la aceste concluzii datorită cunoașterii mai multor limbi, ce i-a permis o analiză comparată a raporturilor dintre limbile sau grupurile de limbi ce aparțin familiei indo-europene⁵⁰.

Cursurile lui Ariton Vraciu au fost destinate studenților filologi, dar puteau fi consultate „cu folos și de alte categorii de studenți (de exemplu, de la istorie, sociologie, filozofie, pedagogie, geografie etc.), cadre didactice, eventual doctoranzi, cercetători (lingviști, literați, folcloriști, istorici, arhiviști, antropologi, arheologi etc.), și, în general, de cititorii dornici de a se informa și a se orienta în câmpul interesant al lingvisticii

---

⁴⁷ Interesul deosebit pentru limbile baltice s-au fructificat în comunicări „Prima gramatică lituaniană” și „Primele gramatici letone” (*Anuarul Universității „Al. I. Cuza” din Iași, 1959-1960*, p. 303), „Asupra vechilor raporturi lingvistice dintre balto-slavă și germană” (*Anuarul Universității „Al. I. Cuza” din Iași, 1960-1961*, p. 200) și inițierea unor studii: „Raporturile lingvistice dintre balto-slavă și indo-iraniană” (*Anuarul Universității „Al. I. Cuza” din Iași, 1960-1961*, p. 201).

⁴⁸ Stelian Dumistrăcel, *op. cit.* în *loc. cit.*, 305.

⁴⁹ *Ibidem* 305-306. „Limba daco-geților” apărută în 1980 este rezultatul unei preocupări fundamentale ale activității profesorului Ariton Vraciu: problema substratului limbii române, această lucrare însumează activitatea doctorală, dar și numeroasele cercetări ulterioare susținerii din 1967 (Ariton Vraciu, *op. cit.*, p. 27-28).

⁵⁰ *Ibidem*, 306.

generale și comparate”⁵¹ după cum afirma chiar autorul. Cursurile sunt bine structurate, teoretice, cu o bibliografie consistentă și cu aplicarea unor metode „complexe de interpretare a faptelor lingvistice în sincronie și diacronie (metode structurale, metoda comparativă-istorică și comparativă tipologică, geografia lingvistică, datele psiholingvisticii, ciberneticii etc.)”⁵². De asemenea, „Cursul de lingvistică generală și comparată (pentru studenții anului al III-lea, Rusă A). Fonetica și morfologia comparată a limbilor slave”, care este unul teoretic, cu un studiu aprofundat al problemelor de fonetică și morfologie comparată a limbilor slave⁵³, este bine structurat, cu metode de cercetare și abordări teoretice care ajută studentul să înțeleagă domeniul⁵⁴.

Alături de activitatea didactică remarcabilă, activitatea științifică și de cercetare laborioasă a fost fructificată prin participarea la diferite conferințe științifice naționale și internaționale și prin prezența pe paginile revistelor științifice de renume. În 1958, a făcut parte din delegația României la cel de-al IV-lea Congres internațional de studii slave de la Moscova⁵⁵. În 1962, a participat la cea de-a VI-a Conferință Internațională de Studii clasice de la Plovdiv și la Congresul Internațional al Slaviștilor de la Sofia. În 1968, a fost delegat la cel de-al VI-lea Congres Internațional al Slaviștilor de la Praga; a ținut numeroase comunicări sau prelegeri, ca invitat, la Bochum, Bologna, Bonn, Bruxelles, Freiburg, Moscova, München, Leningrad etc.⁵⁶ A participat la congrese internaționale de tracologie (Sofia, 1972; București, 1976), de albanologie (Innsbruck, 1972) și la alte conferințe din Germania, Bulgaria sau Iugoslavia⁵⁷.

A acordat o atenție deosebită publicării cursurilor sale: „Curs de gramatică istorică a limbii ruse” (1963), „Gramatica comparată a limbilor slave” (1971), „Studii de lingvistică generală” (1972), „Prelegeri de fonetică, fonologie, gramatică și lexicologie comparată a limbilor slave” (1975), „Limba daco-geților” (1980), „Lingvistică generală și comparată” (1980), „Teoria părților de vorbire” (1982). Lor li se adaugă alte peste 300

---

⁵¹ Prefață la Ariton Vraciu, *Lingvistică generală și comparată*, București, Editura didactică și pedagogică, 1980, p. 9.

⁵² *Ibidem*, p. 8.

⁵³ Prefață la Ariton Vraciu, *Curs de lingvistică generală și comparată (pentru studenții anului al III-lea, Rusă A). Fonetica și morfologia comparată a limbilor slave*, pentru uzul studenților, Iași, 1982, p. 5.

⁵⁴ *Ibidem*, p. 8-9.

⁵⁵ AUAIC, Rectorat, dosar 76/1971, f. 62.

⁵⁶ Onufrie Vințeler, *op. cit.*, p. 398-399.

⁵⁷ Stelian Dumitrăcel, *op. cit. în loc. cit.*, p. 307

de lucrări, studii, articole, note, recenzii în domeniul lingvisticii generale, istoriei lingvisticii, lingvisticii balcanice, slavisticii⁵⁸, rusisticii, istoriei limbii române, stilisticii comparate și contrastive etc.⁵⁹

De asemenea, Ariton Vraciu a fost membru în colegiul de redacție al revistei Institutului de Lingvistică „A. Philippide”⁶⁰ și secretar al Filialei Iași a Asociației slaviștilor din R.S. România, unde a studiat și dezvoltat problemele de slavistică generală. Profesorul ieșean a reprezentat România, din partea Asociației, în Comisia pentru studierea raporturilor lingvistice și literare balto-slave (cu sediul la Vilnius) pe lângă Comitetul Internațional al Slaviștilor, unde a activat din 1959⁶¹. Ariton Vraciu a mai activat în Comisia de informare și bibliografie, în cea de studii balcanice și sud-est europene, în cadrul Societății Române de Lingvistică Romanică și în Societatea de studii clasice etc.⁶², membru în Asociația de Studii Orientale, în Societatea de Studii Clasice, în Societatea Română de Lingvistică Romanică, în Asociația Internațională pentru Cercetarea și Difuzarea Metodelor Audiovizuale și Structurale Globale - AMIN de la Bruxelles, în Centrul Superior de Logică și Studii Comparate de la Bologna, în Asociația de Limbă Portugheză de la Lisabona și în Societatea de Științe Filologice de la București etc.⁶³

Între 1976-1982, profesorul Ariton Vraciu a fost șeful Catedrei de limbi slave⁶⁴. De asemenea, a avut o serie de funcții administrative în cadrul Facultății. A fost membru al Consiliului științific al Facultății de

---

⁵⁸ A predat cursuri în domeniul slavisticii: gramatica comparată a limbilor slave, gramatica istorică a limbii ruse, limba rusă contemporană, limba sârbo-croată, limba poloneză, cursuri speciale asupra aspectului verbal, teoria părților de vorbire și cursul de lingvistică generală și introducere în lingvistică, a elaborat cursul de gramatică comparată (AUAIC, Rectorat, dosar 76/1971, f. 13). A primit laude deosebite în elaborarea cursului de gramatică istorică a limbii ruse, unde a avut o contribuție majoră și care este folosit ca suport în cadrul secțiilor de limba rusă de la toate Universitățile din țară (AUAIC, Rectorat, dosar 76/1971, f. 19).

⁵⁹ Ionel Maftעי, *op. cit.*, p. 335.

⁶⁰ Stelian Dumistrăcel, *op. cit. în loc. cit.*, p. 306.

⁶¹ AUAIC, Rectorat, dosar 76/1971, f. 63.

⁶² *Ibidem*, f. 39.

⁶³ Onufrie Vințeler, *op. cit.*, p. 399.

⁶⁴ Ionel Maftעי, *op. cit.*, p. 334.

Filologie⁶⁵ în anul universitar 1965/1966⁶⁶, apoi în 1967/1968⁶⁷. De asemenea, a fost membru în Consiliul profesoral al Facultății de Filologie⁶⁸ și secretarul științific al acestuia⁶⁹.

S-a stins din viață pe 24 iulie 1987⁷⁰ răpus de o boală incurabilă⁷¹.

Pentru cei interesați de activitatea științifică a profesorului Ariton Vraciu, editorul volumului dedicat activității profesorului a structurat o Bibliografie selectivă⁷² cu lucrări științifice încă din perioada studenției (1954) și până la publicarea *post mortem* a lucrării *Introducere în lingvistica balcanică*⁷³.

Schimbări politice și instituționale. Studenții străini în URSS

Viața și activitatea profesorului, slavistului, poliglotului, traducătorului și lingvistului Ariton Vraciu, în care observăm preocupări multilaterale, cu influențe diferite, nu poate fi separată de anii de formare în URSS. Cu ajutorul fiicei sale, doamna profesoară Marina Vraciu⁷⁴, care ne-a pus la dispoziție dosarul de student al tatălui, am putut reconstitui destul de amănunțit această perioadă a biografiei sale.

Contextul istoric după cel De-al Doilea Război Mondial este esențial pentru a înțelege experiența studiilor unor tineri români în URSS. Relațiile politice și culturale dintre București și Moscova au influențat radical atât evenimentele și fenomenele politice din România cât și formarea

---

⁶⁵ Ordinul Ministrului nr. 4016/1963 (*Anuarul Universității „Al. I. Cuza” din Iași, 1963-1964*, p. 216).

⁶⁶ Ordinul Ministrului nr. 4711/1965 (*Anuarul Universității „Al. I. Cuza” din Iași, 1965-1966*, p. 199).

⁶⁷ Ordinul Ministrului nr. 1525/1967 (*Anuarul Universității „Al. I. Cuza” din Iași, 1967-1968*, p. 208).

⁶⁸ Ordinul Rectorului nr. 15870/20.09.1968 (*Anuarul Universității „Al. I. Cuza” din Iași, 1968-1969*, p. 219).

⁶⁹ *Ibidem*.

⁷⁰ Ionel Maftei, *op. cit.*, p. 335.

⁷¹ A suferit de Parkinson (Onufrie Vințeler, *op. cit.*, p. 399).

⁷² Corina Ciubotaru, *op. cit.*, p. 287-306.

⁷³ Klaus Steinke, Ariton Vraciu, *Introducere în lingvistica balcanică*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 1999, 270 p.

⁷⁴ Cu această ocazie vrem să mulțumim pentru ajutorul acordat, pentru colaborarea și bunăvoința din timpul cercetării.

intelectuală a tinerilor români din acei ani⁷⁵, cultura și învățământul fiind instrumente esențiale pentru noul regim dependent de Kremlin⁷⁶.

După război, schimbările au fost imediate. Din 1946 au fost primele semne ce au anticipat schimbarea metodelor în învățământul universitar ieșean. Metamorfozele politice din România ce au provocat epurările din Universități au fost continuate și în anul electoral 1946. Astfel, noul cadru legislativ trebuia să corespundă intențiilor politice și noii imagini impuse, iar trecerea la o nouă etapă de eliminări trebuia să fie asigurată de un control politic asupra schimbărilor și numirii noilor cadre. *Autonomia universitară* era o piedică importantă pentru noul regim⁷⁷. Drept consecință, decretul nr. 658/24.08.1946 a desființat această *prerogativă academică* și, în acest fel, atribuțiile Senatelor Universităților (alcătuirea programelor de învățământ, numirea profesorilor etc.) au fost împărțite unor comisii numite de ministru fără ca forurile universitare să fie consultate. Opoziția unor profesori, cum a fost Gr. T. Popa, decanul Facultății de Medicină din București, a avut consecințe grave: profesorul a fost înlăturat din funcția de decan și din Senatul Universității, iar în 1947 a fost înlăturat din învățământ⁷⁸.

Un alt decret, nr. 658/24 august 1946, a anulat alte principii de bază ale învățământului superior: cel al concurenței și al competenței (art. 64 bis)⁷⁹; acest articol făcea referire la normele de aplicare în cazul chemărilor la catedră⁸⁰. Universitățile românești au protestat pe parcursul anilor 1946-1947 împotriva decretului din august 1946, nemulțumite că nu au fost consultate în cazul completărilor și modificărilor la Legea Învățământului Superior. La Iași, atât Consiliile Profesorale, cât și Senatul Universității au considerat amendamentele antidemocratice, anticonstituționale, dar și abuzive⁸¹.

---

⁷⁵ Iana Balan, *op. cit.* în *loc. cit.*, p. 125-164.

⁷⁶ O analiză a legislației privind învățământul în perioada regimului comunist (1948-1989) este în lucrarea lui Adrian Gorun și a lui Tiberiu Horațiu Gorun (Adrian Gorun, Tiberiu Horațiu Gorun, *Regimul comunist din România și legiferările din Educație*, București, Pro Universitaria, 2014).

⁷⁷ Maria Someșan, *Universitate și politică în deceniile 4-6 ale secolului XX. Episoade și documente*, București, Editura Universității din București, 2004, p. 258.

⁷⁸ *Ibidem*, p. 258-259.

⁷⁹ C. Turliuc, Marian Nicoleta Turliuc, „Universitatea „Al.I. Cuza” în anii comunismului” în Gheorghe Iacob (coord.), *Universitatea din Iași. De la modelul francez la sistemul Bologna*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2007, p. 271.

⁸⁰ Dănuț Doboș, *Universitatea captivă. Universitatea ieșeană în primele decenii de după cel de-al doilea Război Mondial*, vol. I, Iași, Editura Vasiliana '98, p. 160.

⁸¹ *Ibidem*.

Noua Lege a Învățământului din august 1948 prevedea „centralizarea, controlul total și politizarea instituțiilor de învățământ”⁸². Ideologia a devenit un element important reflectată în introducerea unor materii specifice, cum era Marxism-Leninismul⁸³. Cele trei legi ale învățământului din perioada comunistă au solidificat acest aspect și au dovedit alinierea și influența regimului sovietic. Decretul nr.175/1948 a fost o copie a modelului sovietic, a principiilor și obiectivelor acestuia⁸⁴. Au fost distruse elemente valoroase ale României interbelice: învățământul confesional și privat, organizarea diversificată a liceului și a învățământului superior, compatibilitatea învățământului românesc cu cel din vestul Europei⁸⁵.

Printre schimbările apărute în învățământul românesc, forțate de reformele în domeniu, se numără interesul deosebit pentru studiul limbii ruse. Astfel, unii dintre inițiatori a fost ARLUS (Asociația Română pentru strângerea Legăturilor cu Uniunea Sovietică), ce avea drept obiectiv „cunoașterea reciprocă între România și URSS și strângerea legăturilor de prietenie între aceste două țări”⁸⁶. De asemenea, aceasta a întreprins o serie de acțiuni privind introducerea învățământului obligatoriu în limba rusă. Ulterior, „s-a specializat” în organizarea și răspândirea cursurilor populare de limbă rusă⁸⁷. În același timp, reforma din 1948 a adus schimbări instituționale în acest domeniu. Astfel, la Facultatea de Filologie apare Catedra de limba și literatura rusă, alături de Catedra de limbi slave din cadrul Universității din Iași care funcționa încă din 1905⁸⁸. Noua catedră propunea un program de studiu diversificat ce includea disciplinele: Limba rusă contemporană (fonetică, lexicologie, morfologie, sintaxă), Gramatica istorică a limbii ruse (curs și seminarii), Istoria literaturii ruse și sovietice (curs și seminarii), Folclorul rus, Metodica predării limbii ruse, Teoria traducerii, Curs practic de limba rusă (fonetică, lexic și gramatică)⁸⁹. În

---

⁸² Maria Someșan, *op. cit.*, p. 267.

⁸³ *Ibidem*.

⁸⁴ <https://lege5.ro/Gratuit/g42domzq/decretul-nr-175-1948-pentru-reforma-invatamantului>, (accesat pe 16.09.2020).

⁸⁵ C. Turliuc, Marian Nicoleta Turliuc, *op. cit. în loc. cit.*, p. 271-272.

⁸⁶ Arhivele Naționale ale României, *Prefață* la Asociația Română pentru Strângerea Legăturilor cu URSS, număr inventar 1773, p. 1.

⁸⁷ Mihaela Botnari, „Pe cine citim în original: pe Lenin sau pe Marx și Engels? Desființarea Institutului Pedagogic «Maxim Gorki» și atitudinea membrilor CC al PMR”, în *Historia Universitatis Iassensis*, VII/2016, p. 87.

⁸⁸ Al. Zacordonet, *op. cit. în loc. cit.*, p. 291.

⁸⁹ *Ibidem*, p. 294.

aceiași timp, limba slavă a continuat să fie în planul de învățământ, atât la secția de limba română, cât și la secția de limba rusă⁹⁰.

Extinderea studiului limbii ruse, în cadrul mai multor facultăți din cadrul Universității, a dus la creșterea numărului cadrelor didactice, la un moment dat peste 25, printre aceștia s-au numărat Vasile Pavelcu, V. Harea, V. Levițchi, A. Zacordonet, N. Bivol și A. Vraciu⁹¹. De asemenea, la Iași mai activa și Filiala Iași a Asociației Slaviștilor din R.P. Română, printre membrii acesteia se numărau și mulți profesori de la Catedra de limba rusă⁹².

Aceste schimbări politice și legislative în cadrul învățământului românesc au adus o nouă tendință în privința direcției studiilor superioare românești. Astfel, dacă în perioadele anterioare tinerii români preferau Occidentul, după cea de-a doua conflagrație mondială direcția Est a devenit una frecventă. Cazul lui Ariton Vraciu a fost unul de referință. Acesta a studiat la una dintre cele mai bune și influente universități din URSS, care are o tradiție foarte bogată⁹³. În același timp, pentru partea

---

⁹⁰ *Ibidem*, 294.

⁹¹ *Ibidem*, p. 294-295.

⁹² *Ibidem*, p. 294-295.

⁹³ Momentul de înființare a Universității din Sankt Petersburg ar fi 28 ianuarie/8 februarie 1724, când a fost dat ucazul lui Petru I, nr. 4443, privind înființarea Academiei din Sankt Petersburg în cadrul căreia era și Universitatea, o dată considerată oficială de conducerea Universității (<https://spbu.ru/history/osnovanie-sankt-peterburgskogo-universiteta>, accesat la 21.02.2022). În acest ucaz a fost indicat rolul Academiei unde trebuiau „să fie studiate limbile, precum și alte științe și arte nobile și ar traduce cărți” (*Polnoye sobraniye Zakonov" Rossiyskoy Imperii, s" 1649 goda*, tom VII, 1723-1727, Pechatano v" Tipografii II Otdeleniya Sobstvennoy Yego Imperatorskago Velichestva Kantselyarii, 1830, p. 220). De asemenea, ucazul oferă mai multe definiții: „Pentru aranjarea artelor și științelor se folosesc de obicei două tipuri de cunoaștere: prima se numește Universitatea, a doua este Academia sau societatea artelor și științelor” și definiția Universității care este „o întrunire a oamenilor de știință/învățați care predau științe înalte, precum teologia sau Jurisprudența, Medicina și Filosofia...” (*Polnoye sobraniye Zakonov" Rossiyskoy Imperii, s" 1649 goda*, tom VII, 1723-1727, Pechatano v" Tipografii II Otdeleniya Sobstvennoy Yego Imperatorskago Velichestva Kantselyarii, 1830, p. 220). De lungul istoriei sale, Universitatea a avut mai multe titulaturi: 28 ianuarie 1724 – înființarea Academiei prin ucazul lui Petru I în cadrul căreia era și Universitatea, până în 1755 s-a numit simplu Universitatea, deoarece în Rusia nu mai era o asemenea instituție, după 1755 se numea Universitatea din Sankt Petersburg, în istoriografie chiar s-a menținut titulatura de Universitatea Academică. Din 1783, paralel cu Universitatea academică apare Seminarul Pedagogic transformat în 1803 în Gimnaziul Pedagogic și în același an a fost numit Institutul Pedagogic, din 1816 apare numele Institutul Pedagogic Principal care din 8 februarie 1819 din nou s-a numit Universitatea din Sankt Petersburg (între 1758-1765, conducător al instituției a devenit M.V. Lomonosov, acesta a depus

sovietică, problema studenților străini la Universitățile din URSS a avut un temei ideologic și istoric cu rădăcini încă din Rusia țaristă.

Primii studenți străini au venit în Rusia în anii '70 ai secolului XIX, când Consiliul Ministrului Educației a considerat oportun studiul la universitățile sau instituțiile teologice din Sankt Petersburg, Moscova sau alte orașe universitare. Studiile erau considerate „ajutor” al Rusiei oferit statelor prietene și celor ce sufereau de pe urma „jugului turcesc”. Astfel, au sosit studenți din Bulgaria și alte state balcanice: Albania, Bosnia, Herțegovina sau Serbia. Pentru aceștia guvernul lui Alexandru al II-lea a stabilit o bursă și au fost scutiți de la plata studiilor⁹⁴. În ciuda avantajelor oferite de statul rus, această politică nu a avut succes. Mai mult decât atât, chiar rușii mergeau la studii în străinătate și se specializau cu precădere în domeniile tehnice⁹⁵.

După „Revoluția din octombrie”, Sovietul Comisarilor Poporului a emis un ucuz prin care cei patru milioane de străini ce locuiau în Rusia au obținut posibilitatea să învețe gratuit în instituțiile superioare de

---

eforturi de transformare a Academiei, încercări ce nu au fost susținute de cercurile conducătoare și în acest fel la sfârșitul secolului XVIII și-a încetat activitatea, astfel că abia în 1819 pe bazele Institutului Pedagogic Principal a fost recreată Universitatea; <https://bigenc.ru/education/text/3533032>, accesat pe 21.02.2022). Între 1821-1914, titulatura este clară - Universitatea Imperială din Sankt Petersburg; 1914-februarie 1917 - Universitatea Imperială din Petrograd; Februarie 1917-iunie 1918 - Universitatea din Petrograd; Iunie 1918-octombrie 1919- prima Universitate din Petrograd; Octombrie 1919-ianuarie 1921 - Universitatea din Petrograd; Ianuarie 1921-ianuarie 1924 - Universitatea de Stat din Petrograd; Ianuarie 1924-aprilie 1933 - Universitatea de Stat din Leningrad; Aprilie 1933-octombrie 1937 - Universitatea de Stat A.S. Bubnov din Leningrad; Octombrie 1937-februarie 1944 - Universitatea de Stat din Leningrad; Februarie 1944-octombrie 1948 - Universitatea de Stat cu Ordinul Lenin/Ленинградский ордена Ленина государственный университет; Octombrie 1948-1969- Universitatea de Stat A.A. Jdanov cu Ordinul Lenin/Ленинградский ордена Ленина государственный университет имени А.А.Жданова; 1969-ianuarie 1989 - Universitatea de Stat A.A. Jdanov cu Ordinul Lenin și Ordinul Steagul Roșu al Muncii/Ленинградский ордена Ленина и ордена Трудового Красного Знамени государственный университет имени А.А.Жданова; Ianuarie 1989-1991 - Universitatea de Stat cu Ordinul Lenin și Ordinul Steagul Roșu al Muncii/Ленинградский ордена Ленина и ордена Трудового Красного Знамени государственный университет; Din 1991 - Universitatea de Stat din Sankt Petersburg (<http://old.journal.spbu.ru/97-98/no16-97/5.html>, accesat pe 21.02.2022).

⁹⁴ A.V. Kazakov, „Inostrannyye studenty v Rossii s kontsa XIX veka i v nachale Vtoroy mirovoy voyny” în *Vestnik Mariyskogo gosudarstvennogo universiteta*. Seriya *Sel'skokhozyaystvennyye nauki. Ekonomicheskiye nauki*, Ioșkar-Ola, 2016, nr. 1(5), p. 28.

⁹⁵ *Ibidem*.

învățământ și apoi primeau garanția angajării pe teritoriul statului⁹⁶. Reluarea politicii Rusiei țariste privind străinii a avut urmări concrete și deja la începutul anilor '20 în Republica Sovietică Federativă Socialistă Rusă studiau gratuit cetățeni din Turcia, Persia (actualul Iran), Afganistan și Mongolia⁹⁷.

Implicarea politică, ideologică și administrativă pentru acest „ajutor” a fost semnificativă, ținând cont de faptul că majoritatea studenților din Orient au studiat la Universitatea Comunistă a Muncitorilor Orientului, ce a activat în perioada 1921-1938. Aceasta a fost, de fapt, o instituție internațională înființată special în scopul instruirii străinilor, unde au învățat studenți din peste 70 de state. Universitatea avea un program de studiu de trei ani, cu discipline specifice: economice, administrative și juridice, activități de partid și instruire politică, mișcări sindicale⁹⁸. Totodată, studenții acestei universități urmau pregătirea militară în taberele de vară⁹⁹. Alături de această instituție, în anii '20-'30, străinii studiau la Universitatea Comunistă a Minorităților Naționale ale Occidentului¹⁰⁰, iar la mijlocul anilor '20, în contextul apropierii de Partidul Comunist Chinez, a fost înființată Universitatea Muncitorilor din China. În aceste Universități, programul de studiu era unic, cu accent pe disciplinele social-politice, umane și specifice (istoria și practica mișcărilor revoluționare în anumite state). Planurile de învățământ evidențiau studiul mișcărilor revoluționare, mai ales cea din URSS, studenții erau instruiți în acele domenii în care ar fi trebuit să activeze, predominantă fiind pregătirea militară și practica în producție¹⁰¹.

---

⁹⁶ *Ibidem*.

⁹⁷ *Ibidem*, p. 29.

⁹⁸ *Ibidem*.

⁹⁹ *Ibidem*.

¹⁰⁰ Universitatea Comunistă a Muncitorilor Orientului destinată locuitorilor Asiei, iar Universitatea Comunistă a Minorităților Naționale ale Occidentului pentru pregătirea cadrelor din statele europene, cu filiala la Petrograd căreia în 1925 i s-a alăturat Școala Internațională Leninistă, erau instituții orientate spre pregătirea cadrelor pentru mișcările revoluționare din Europa și Asia. Programul de studiu era concentrat în special spre bazele leninismului, istoria mișcării revoluționare, economie politică, activități militare și clandestine etc. (V.A. Khripun, „Inostrannye studenty v vuzakh Leningrada v 1950-ye - seredine 1960-kh godov” în *Trudy Istoricheskogo Fakul'teta Sankt-Peterburgskogo Universiteta*, Sankt Petersburg, 2013, nr. 14, p. 281).

¹⁰¹ T.YA. Anokhina, Ye.V. Panin, „Istoriya osobennosti obucheniya inostrannykh studentov v sovetskikh i rossiyskikh vuzakh” în *Vestnik RUDN, seriya Teoriya yazyka. Semiotika. Semantika*, Moscova, 2014, nr. 4, p. 135.

Schimbări semnificative au intervenit în a doua jumătate a anilor '30. În 1936, s-a închis Universitatea Comunistă a Minorităților Naționale ale Occidentului, iar în 1938 Universitatea Comunistă a Muncitorilor Orientului¹⁰². Cea din urmă și-a încheiat activitatea din cauza schimbării politicii externe a URSS, care a renunțat la „ideea aprinderii focului revoluției mondiale”, dar și a lipsei necesității pregătirii muncitorilor politici pentru acest scop¹⁰³. Însă, acest pas ar putea fi interpretat și printr-un regres și dezinteres față de studiile în URSS. De exemplu, comparativ cu SUA sau cu alte state din Europa, când în anii '30 a fost un flux de studenți străini, în URSS s-a micșorat numărul lor din cauza închiderii societății sovietice și suspiciunilor față de străini. Totuși, erau și câteva abateri de la această regulă, cum ar fi unele instituții sovietice de partid sau școli comsomoliste și sindicale unde continuau să vină emigranți comuniști din Europa susținuți de organizațiile comuniste, de obicei Comintern. După unele date, în acea perioadă au studiat tineri din Germania, Ungaria, Bulgaria, Italia, Spania etc.¹⁰⁴ Implicarea URSS în acest domeniu a reprezentat un factor important al politicii sale externe, care s-a manifestat prin pregătirea specialiștilor străini în Universitățile sale, acordarea ajutorului organizațiilor prin pregătirea cadrelor, selecția și repartizarea specialiștilor pentru practica științifică și lingvistică, schimb de studenți, aspiranți, practicanți și cercetători, participarea la simpozioane, conferințe și congrese internaționale¹⁰⁵. De fapt, a fost un element important al diplomației culturale sovietice.

După al Doilea Război Mondial, Moscova și-a îndreptat atenția asupra studenților din „lagărul socialist” sau spre statele lumii a treia pentru pregătirea „profesională a cadrelor care ar fi reprezentat baza influenței sovietice în statele eliberate de sub jugul colonialist”¹⁰⁶. Noua politică a fost justificată prin faptul că statele „democrației populare” aveau nevoie de specialiști calificați. Uniunea Sovietică, în ciuda propriilor necesități și a deficitului de cadre, a început, din 1946, să primească mii de

---

¹⁰² *Ibidem*, p. 137.

¹⁰³ Vera Igorevna Skorobogatova, „Obucheniye inostrantsev v Rossii: ot „myagkoy sily” k yeksportu obrazovaniya” în *Obrazovaniye i Pravo*, Moscova, 2020, nr. 5, p. 166.

¹⁰⁴ A.V. Kazakov, *op. cit. în loc. cit.*, p. 30.

¹⁰⁵ V.V. Petric, „Vyssheye obrazovaniye SSSR kak faktor ukrepleniya mezhdunarodnogo sotrudnichestva v oblasti podgotovki spetsialistov (konets 50-kh – nachalo 90-kh gg. xx v.)” în *Vestnik TGPU (Vestnik Tomskogo Gosudarstvennogo Pedagogicheskogo Universiteta)*, Seriya: PEDAGOGIKA, Tomsk, 2007, nr. 7(70), p. 132.

¹⁰⁶ Vera Igorevna Skorobogatova, *op. cit. în loc. cit.*, p. 166.

candidați din aceste state¹⁰⁷. Această acțiune a presupus alocarea de sume colosale pentru susținerea studenților din „lagărul socialist” și din Lumea a Treia. Indiscutabil, partea ideologică a acestei politici a primat, dar „revoluția mondială” de tipul celei din anii 20 nu mai era un obiectiv principal, ci pregătirea „specialiștilor bine calificați”, instrumente abil folosite pentru instaurarea și menținerea unor regimuri comuniste fidele Moscovei¹⁰⁸. De asemenea, politica educațională sovietică a fost justificată de faptul că noile conduceri comuniste din statele europene și asiatice ar fi fost interesate de schimbările socialiste după model sovietic (industrializarea, colectivizarea, revoluția culturală) ce presupuneau un număr mare de cadre calificate și loiale ideologic. Astfel, în 1946, în URSS au venit 494 de studenți din statele „democrației populare”: 120 de studenți și aspiranți bulgari, 15 studenți din Ungaria, 14 din Polonia etc.¹⁰⁹ De remarcat este că trimiterea studenților în URSS, de exemplu din Bulgaria, a început încă înainte de sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial. Înainte de stabilirea relațiilor diplomatice dintre cele două state, pe 9 ianuarie 1945, reprezentanța bulgară, la indicația Ministerului Educației, a cerut Comisariatului Poporului pentru Afaceri Externe al URSS să ofere posibilitatea cetățenilor bulgari de a studia în Universitățile din URSS, iar pe 8 martie 1945, Comisariatul a răspuns pozitiv¹¹⁰.

Conform unor surse ruse, începând cu 1946, în URSS au început să vină studenți din Albania, Bulgaria, Ungaria, Polonia, România, Cehoslovacia și Iugoslavia, din 1947- din Coreea de Nord, din 1949 - din China, din 1951 - din Republica Democrată Germană, Vietnam, din 1960 - din Cuba. În 1946, în URSS erau 20 de studenți români¹¹¹. Totuși, unele din aceste date nu au fost clarificate, deoarece la acel moment nu era un sistem bine pus la punct al relațiilor cu studenții străini¹¹². Aceștia studiau

¹⁰⁷ V.V. Petric, *op. cit.* în *loc. cit.*, p. 132.

¹⁰⁸ T.YA. Anokhina, Ye.V. Panin, *op. cit.* în *op. cit.*, p. 137.

¹⁰⁹ V.A. Khripun, *Inostrannyye studenty v vuzakh Leningrada v 1950-ye - seredine 1960-kh godov* în „Trudy Istoricheskogo Fakul'teta Sankt-Peterburgskogo Universiteta”, Sankt Petersburg, 2013, nr. 14, p. 281-282.

¹¹⁰ D.N. Androsova, *Obucheniye studentov iz sotsialisticheskikh stran v vuzakh SSSR (1956-1964): Pravovoy aspekt* în „Vestnik Rossiyskogo Gosudarstvennogo Gumanitarnogo Universiteta, Seriya "Mezhdunarodnyye otnosheniya. Regionovedeniye", Moscova, 2012, nr. 7, p. 109.

¹¹¹ Andrey Yur'yevich Zvyagol'skiy, *Gosudarstvennoye sotrudnichestvo s zarubezhnyimi stranami i sovershenstvovaniye pravovogo stratusa inostrannykh studentov v SSSR (1945-1953 gg.)* în „Obshchestvo i pravo”, Moscova, 2010, nr. 1(28), p. 13.

¹¹² *Ibidem*, p. 13-14.

conform înțelegerilor de colaborare culturală sau conform celor privind studiul cetățenilor în Universitățile din URSS dintre guvernul sovietic și guvernele statelor socialiste¹¹³. Totodată, realizarea programelor de învățământ și schimbul de studenți s-au stabilit în contextul relațiilor culturale. Cu România a fost încheiată o asemenea înțelegere în 1947, ulterior reînnoită și completată în 1952¹¹⁴.

Dezvoltarea rapidă a relațiilor cu statele „democrației populare” a reprezentat un element important al politicii sovietice de după cel de-al Doilea Război Mondial. Totodată, o fost diversificată treptat geografia amplasării studenților străini. Astfel, dacă înainte de război aceștia veneau la Moscova și Leningrad, ulterior, o dată cu apariția mai multor Universități, au fost repartizați aproape pe tot teritoriul Uniunii Sovietice. De asemenea, sistemul însuși a cunoscut o dezvoltare. Departamentul pentru străini din cadrul Ministerului studiilor superioare al URSS a fost păstrat după reforma din 1946 și în contextul perioadei a fost mai bine coordonat în relația cu studenții străini și chiar a apărut postul de inspector pentru activitatea cu studenții străini¹¹⁵. Totuși, birocratizarea și centralizarea tot mai mare a produs și o serie de dificultăți. De exemplu, politica de încheiere a numeroaselor înțelegeri de colaborare a creat și o situație foarte complicată, deoarece lipsea un regulament și o politică unitară¹¹⁶. Încercarea de a reorganiza sistemul s-a produs în 1949, la cea de-a doua sesiunea a CAER, desfășurată la Sofia. Atunci au fost stabilite principiile unor acțiuni comune în privința pregătirii specialiștilor, au fost fixate direcțiile ce includeau pregătirea cadrelor științifico-tehnice în instituțiile de învățământul superior și mediu, organizarea conferințelor teoretice și practice comune etc.¹¹⁷ Totodată, au fost evidențiate înțelegeri speciale privind studenții străini în Universitățile din URSS; o asemenea înțelegere a fost semnată în 1948 cu Cehoslovacia, Moscova acordând „ajutor” pentru pregătirea specialiștilor¹¹⁸.

Începuturile și evoluția relațiilor educaționale ale Kremlinului cu sateliții săi au fost clar delimitate de istoricii ruși. Istoriografia problemei în URSS a stat de multe ori sub auspiciile „datoriei internaționale”,

---

¹¹³ D.N. Androsova, *op. cit. în loc. cit.*, p. 109. După al XX-lea Congres au fost semnate o serie nouă de înțelegeri și chiar dacă au fost semnate în contextul „dezghețului” lui Hrușciiov acestea erau după modelul vechi și au păstrat vechile tipologii.

¹¹⁴ Andrey Yur'yevich Zvyagol'skiy, *op. cit. în loc. cit.*, p. 15.

¹¹⁵ *Ibidem.*

¹¹⁶ *Ibidem*, p. 14.

¹¹⁷ V.V. Petric, *op. cit. în loc. cit.*, p. 132.

¹¹⁸ *Ibidem*, p. 15.

„ajutorului dezinteresat” al Uniunii Sovietice privind învățământul străinilor, iar prezența lor a fost privită ca dorința de a cunoaște „bazele teoriei marxist-leniniste” și de a se educa în „spiritul internaționalismului proletar”¹¹⁹. Strategia URSS în relațiile cu sateliții a urmat două direcții: în primul rând una militară, care s-a dezvoltat fulgerător¹²⁰, și în al doilea rând cea științifico-tehnică, de pregătire a propriilor specialiști și cercetători¹²¹. Dubla direcție s-a observat și în modul de organizare al studiilor pentru străini. Astfel, în 1954, în cadrul Universității „M.V. Lomonosov” din Moscova a fost înființată Facultatea pregătitoare, unde nou veniții puteau să studieze limba rusă înainte să fie admiși în anul întâi, iar în anii următori asemenea facultăți au fost înființate în cadrul tuturor Universităților care primeau studenți străini¹²².

Un alt factor foarte important ce s-a amplificat în această perioadă a fost centralizarea procesului de recrutare și distribuire a tinerilor. Astfel, conform deciziei nr. 595 din 8 mai 1956 al Consiliului de Miniștri al URSS, numărul studenților din statele „democrației populare” era stabilit de Ministerul Învățământului Superior din URSS în înțelegere cu Comisia Economică de Stat al URSS și MAE al URSS (până în 1956, numărul studenților străini era confirmat de Consiliul de miniștri al URSS)¹²³. Specific perioadei a fost schimbarea ce a intervenit la nivelul statelor „democrației populare”. Astfel, acestea aveau deja proprii specialiști și și-au reorganizat învățământul superior, fiind, ele însele, destinație pentru specialiștii sovietici¹²⁴.

În a doua jumătate a anilor 50, Uniunea Sovietică a început să acorde ajutor statelor Lumii a Treia în privința dezvoltării învățământului superior și pregătirii cadrelor de stat¹²⁵. Totodată, la sfârșitul anilor '50 și începutul anilor '60, a scăzut numărul studenților străini, în contextul creșterii numărului specialiștilor din statele „democrației populare”, dar și al îndepărtării URSS de China. Totuși, unii istorici semnalizează un flux din altă direcție. Moscova s-a concentrat pe pregătirea cadrelor din Lumea a Treia în contextul decolonizării și la începutul anilor '60 a fost un flux

¹¹⁹ V.A. Khripun, *op. cit. în loc. cit.*, p. 280.

¹²⁰ Caracterul militar al relației dintre state s-a reflectat în faptul că primii studenți ce au venit la studii în instituțiile de învățământ sovietic au fost soldații.

¹²¹ Andrey Yur'yevich Zvyagol'skiy, *op. cit. în loc. cit.*, p. 14.

¹²² T.YA. Anokhina, Ye.V. Panin, *op. cit. în loc. cit.*, p. 137.

¹²³ D.N. Androsova, *op. cit. în loc. cit.*, p. 110.

¹²⁴ *Ibidem*, p. 111-112.

¹²⁵ V.V. Petric, *op. cit. în loc. cit.*, p. 134.

masiv al studenților din Africa, Asia, America Latină¹²⁶. Un alt factor al cererii de specialiști în anii '50-'60 a fost determinată de două premise. În anii '50 a luat amploare direcția tehnico-științifică, iar în anii '60 s-a intrat într-o etapă „fierbinte” a Războiului Rece, iar competiția înarmărilor cerea tehnicieni în domeniu. În acest fel, sistemul sovietic a fost supus unor noi transformări¹²⁷.

Un rol important în pregătirea specialiștilor pentru statele tinere din Africa, a fost acordat Universității de prietenie a popoarelor. Înființată în 1960, aceasta este numită din 1961 „Patrice Lumumba”¹²⁸, funcționând până în 1985. Aproximativ 10.000 de studenți din 110 state ale lumii au primit diploma acestei Universități (din 1992, Universitatea și-a reluat activitatea și a primit numele Universitatea de prietenie a popoarelor din Rusia/Российский университет дружбы народов-РУДН)¹²⁹.

La mijlocul anilor '70, 106 universități sovietice aveau încheiate acorduri de colaborare cu 136 de universități din statele membre CAER. Aceste acorduri prevedeau schimburi de experiență în pregătirea reciprocă a cadrelor: ofereau un cadru de colaborare asupra planurilor și programelor de studiu, facilitau cercetări comune și participarea la conferințe naționale și internaționale¹³⁰. Sistemul de învățământ sovietic avea o serie de avantaje și dezavantaje: era complet ideologizat, dar, era considerat unul bun, tinerii ce studiau în URSS fiind apreciați ca specialiști de primă clasă¹³¹. Totodată, sovieticii au depus eforturi mari pentru pregătirea „cadrelor revoluționare” cu scopul realizării programului „revoluției mondiale”¹³², pentru extinderea influenței sovietice și a ideologiei marxist-leniniste.

În privința statutului aspiranților și studenților străini în anii '50, aceștia se supuneau regulamentului comun al studenților din URSS, exceptând unele înțelegeri separate. Studiile urmau în mod identic sau asemănător planurile de învățământ sovietic, alteleori erau personalizate în funcție de înțelegeri bilaterale¹³³. Partea financiară era și ea stabilită foarte

¹²⁶ V.A. Khripun, *op. cit.* în *loc. cit.*, p. 286.

¹²⁷ T. V. Molchanova, *Osobennosti priyema studentov v leningradskiy vuzy v 1950-1960-ye gody* în „Voprosy istorii”, Moscova, nr. 1, 2012, p. 27.

¹²⁸ Patrice Lumumba (1925-1961) – primul premier al Republicii Democratice Congo după declararea independenței acesteia în 1960; erou național și unul dintre simbolurile luptei popoarelor Africii pentru independență.

¹²⁹ V.V. Petric, *op. cit.* în *loc. cit.*, p. 135.

¹³⁰ *Ibidem*, p. 133.

¹³¹ T.YA. Anokhina, Ye.V. Panin, *op. cit.* în *loc. cit.*, p. 134.

¹³² *Ibidem*, p. 135.

¹³³ D.N. Androsova, *op. cit.* în *loc. cit.* p. 111.

clar: URSS plătea burse conform înțelegerilor, studenții primeau 500 de ruble, iar aspiranții 900. Doar aspiranții din China, „la propunerea părții chineze”, primeau 700 de ruble. Părțile înțelegerii împărțeau bugetul, dar URSS își asuma cheltuieli destul de consistente privind studiile: practica, transportul din capitala statului până la destinația finală, cheltuielile legate de studii și cazare (studenții străini stăteau în cămine în condiții asemănătoare cu studenții din URSS)¹³⁴. De fapt, de cele mai multe ori, studenții străini din URSS se aflau în totalitate în întreținerea părții sovietice¹³⁵.

În URSS toți studenții străinii erau încorporați în *zemlyachestva*¹³⁶ în cadrul cărora funcționau organizații de partid și tineret¹³⁷. Programul de studiu al străinilor în URSS era de obicei structurat în funcție de necesitățile statului în domeniile tehnico-științific sau pedagogic de la acel moment, dar fără să se stabilească numărul și calitatea acestei solicitări. De asemenea, o dificultate pentru instituțiile sovietice o reprezenta și diferențele în nivelul de pregătire al studenților din diferite state, atât în privința cunoașterii limbii ruse, cât și a disciplinelor de profil. În acest context, în perioada martie-august 1952, între guvernul sovietic și guvernele statelor „democrației populare” au fost încheiate înțelegeri bilaterale privind studenții străini din instituțiile de învățământ superior din URSS, conform cărora numărul studenților și aspiranților trimiși în URSS, dar și al specializărilor pe care trebuiau să le urmeze, erau stabilite între părți cu cel puțin patru luni înainte de începutul anului universitar¹³⁸.

În Universitățile sovietice erau admiși cei care aveau studii medii terminate, iar la aspirantură cei ce aveau studii superioare; examenele de admitere erau pe discipline, stabilite de Ministerul sovietic. Străinii care nu cunoșteau bine limba rusă erau trimiși la cursuri de pregătire care durau de la șase la douăsprezece luni. Studenții din statele de „democrație

---

¹³⁴ *Ibidem.*

¹³⁵ Vera Igorevna Skorobogotova, *op. cit. în loc. cit.*, p. 166.

¹³⁶ Termenul *zemlyachestva* ar putea fi tradus mot à mot ca o comunitate, dar în contextul dat ar putea fi echivalat cu cel de „pământenie”, cum a fost cazul „pământeniei” basarabene din Dorpat. Echivalarea termenului este justificată de faptul că studenții se întruneau în asemenea comunități în funcție de locul de origine, țara de proveniență (*zemlya* - pământ) și de faptul că aceste comunități și-au păstrat tradiția din Rusia țaristă. Erau asemenea *zemlyachestva* ale bielorușilor, ucrainenilor, georgienilor; în funcție de guberniile sau regiunile Rusiei – Petersburg, Novgord sau Siberia. Una dintre cele mai numeroase din Petersburgul imperial de la sfârșitul secolului XIX a fost *zemlyachestva* basarabenilor.

¹³⁷ V.A. Khripun, *op. cit. în loc. cit.*, p. 282.

¹³⁸ *Ibidem.*

populară” se supuneau aceluiași reguli precum cei sovietici: aveau dreptul la bursă, la vacanță, desfășurau practica productivă etc.¹³⁹ Criteriile de selecție și admitere erau decise la nivel central și erau coordonate de Ministerul Învățământului superior și mediu specializat al URSS, apoi Comitetului de Stat al URSS privind învățământul popular¹⁴⁰.

În ciuda criticilor, avantajelor și dezavantajelor, în perioada 1958-1991, numărul studenților străini în URSS a crescut de la 9.000 la 74.500, pregătiți în 450 de instituții de învățământ. Peste 10.000 de specialiști, în special din statele socialiste și în curs de dezvoltare au absolvit universități din URSS¹⁴¹. De remarcat că în perioada 1980-1990, Uniunea Sovietică ocupa locul trei în lume, după SUA și Franța, după numărul de studenți străini¹⁴².

Ariton Vraciu – student la Universitatea din Leningrad

Pe 4 februarie 1948 a fost semnat Tratatul de prietenie, colaborare și asistență mutuală cu Uniunea Sovietică¹⁴³, ceea ce a însemnat alinierea politică și economică totală a României față de Moscova. Tratatul prevedea și dezvoltarea legăturilor culturale și educative dintre cele două state, ceea ce fundamenta trimiterea la studii în URSS pe baza unor acorduri culturale bilaterale. O asemenea înțelegere, privind colaborarea culturală dintre URSS și Republica Populară România, a fost semnată pe 7 aprilie 1956¹⁴⁴, următoarea fiind pe 7 iulie 1970.

În cazul lui Ariton Vraciu nu avem date directe referitoare la anii de studii în URSS, dar citind memoriile scriitorului Ion Ianoși¹⁴⁵, care a urmat studiile la Leningrad în aceeași perioadă, am putea realiza o paralelă în privința perioadei de formare. Astfel, la sfârșitul lunii iulie 1949, erau

---

¹³⁹ *Ibidem*, p. 283.

¹⁴⁰ Vera Igorevna Skorobogatova, *op. cit.* în *loc. cit.*, p. 166.

¹⁴¹ V.V. Petric, *op. cit.* în *loc. cit.*, p. 136.

¹⁴² *Ibidem*, p. 132.

¹⁴³ Paul Nistor, *Admiterea României comuniste în ONU. Între negocieri diplomatice și discreditare simbolică*, Institutul European, Iași, 2014, p. 87. Un nou Tratat de prietenie, colaborare și asistență mutuală între Republica Socialistă România și Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste, a fost semnat, la București, pe 7 iulie 1970.

¹⁴⁴ D.N. Androsova, *op. cit.* în *loc. cit.*, p. 110.

¹⁴⁵ Ion Ianoși (1928-2016), scriitor, eseist, profesor de filozofie și estetică, teoretician, specialist în filosofia și literatura rusă, membru de onoare al Academiei Române. Am ales cazul lui Ion Ianoși, deoarece l-am considerat apropiat de cercetarea noastră, ținând cont de faptul că a fost trimis la studii tot un vara anului 1949 la aceeași Universitate – A.A. Jdanov.

cunoscuți deja candidații care urmau să continue studiile în străinătate. Aceștia au fost convocați la București, într-un „cantonament” pregătit. Marea majoritate a candidaților urmau să facă studiile în URSS, dar mai erau și grupuri restrânse pentru R.P. Bulgaria, R.P. Ungară, Cehoslovacia, R.P. Polonă, Republica Democrată Germană și foarte puțini în Republica Populară Chineză¹⁴⁶. Din punct de vedere logistic, organizatorii au avut grijă ca viitorii studenți să fie cazați și să ia masa la cantină.

În memoriile sale, Ion Ianoși considera că autoritățile ar fi vrut ca până la plecare candidații să învețe „cât de cât” limba rusă. Totodată, dintre cei ajunși la București nu toți au primit aprobare să plece în străinătate, deoarece s-au mai făcut selecții pe parcurs și au fost retrimiși la Universitățile din țară. De asemenea, a mai fost o etapă a verificărilor amănunțite pe care membrii de partid nu le-ar fi examinat anterior sau urmau să analizeze detalii ce au scăpat¹⁴⁷.

Următoarea etapă a selecției a fost distribuirea pe facultăți. Astfel, chiar dacă candidaților li s-a cerut să indice trei specializări în ordine descrescătoare, repartizarea a fost de fapt în funcție de locurile oferite de partea sovietică și a fost realizată fără să se țină cont de cererea candidaților, adică mai mult au „nimerit” decât au ales¹⁴⁸. De multe ori repartizările s-au făcut fără nici o logică sau să țină cont de vreun criteriu¹⁴⁹. De exemplu, în cazul lui Ion Ianoși, acesta a fost repartizat la Filozofie, chiar dacă aceasta a fost de-abia a treia sa opțiune (prima: Institutul de Literatură „Maksim Gorki” de la Moscova, a doua opțiune fiind Filologia). Totuși, au fost și candidați care în locul opțiunilor umaniste au fost repartizați la specializări tehnice și chiar s-au retras¹⁵⁰. Din documentele cercetate am identificat aceeași problemă și în cazul lui Ariton Vraciu. El ar fi vrut să urmeze Filologia, dar a fost repartizat la Institutul Minier (Facultatea de prospecțiuni geologice)¹⁵¹. Totuși, nu s-a retras, iar după un an de studiu s-a transferat la facultatea la care a aspirat inițial. Justificarea unor asemenea repartizări ministeriale „eronate” afirmă că „«știința cea mai avansată din lume», cea sovietică, desigur, era capabilă să te familiarizeze cu orice ramură a ei, indiferent de preferințele personale sau de cât de nepregătit ai fi fost în respectivul domeniu”¹⁵².

¹⁴⁶ Ion Ianoși, *Internaționala mea. Cronica unei vieți*, Iași, Polirom, 2012, p. 173.

¹⁴⁷ *Ibidem*, p. 175.

¹⁴⁸ *Ibidem*, p. 176-177.

¹⁴⁹ *Ibidem*, p. 177.

¹⁵⁰ *Ibidem*, p. 176-177.

¹⁵¹ AUAIC, Rectorat, dosar 76/1971, f. 60.

¹⁵² Ion Ianoși, *op. cit.*, p. 177.

Un mare avantaj al studiilor în URSS, după părerea lui Ion Ianoși, ar fi fost faptul că bursele erau destul de mari, iar studenții își permiteau mai multe lucruri comparativ cu localnicii care încă își reveneau din război. Bursele studenților români era duble față de cei autohtoni: peste 500 ruble „ale lor” mai primeau 500 de la Ambasada română. Însă, în martie 1950, la propunerea colegilor moscoviți, au renunțat din „propria inițiativă” la o cincime din bursă „cu argumentul patriotic de a oferi astfel țării posibilitatea să întrețină, în anul următor, 200 de studenți în plus”¹⁵³. Ion Ianoși aprecia că studenții trăiau modest, dar fără griji, în timp ce populația civilă încă suferea de lipsurile lumii postbelice, unii studenți chiar ar fi trimis acasă făină și zahăr, deoarece Moscova și Leningrad ar fi fost mai aprovizionate în timp ce problemele reale ar fi fost în alte orașe și sate mai îndepărtate¹⁵⁴.

Problema limbii ruse a fost una elementară pentru studenții străini. Astfel, pe tot parcursul anului întâi studiau limba rusă, dar aceasta de multe ori trebuia însușită de sine-stătător¹⁵⁵. Studiul în masă al limbii ruse pentru studenții străini la Universitatea de Stat din Leningrad a început după al Doilea Război Mondial, din anul universitar 1945/1946 când au început să vină studenți din Albania, Bulgaria, România, Cehoslovacia și Iugoslavia. Organizarea acestor studii a fost încredințată profesorului asociat/docentului catedrei de Limba rusă din cadrul Facultății de Filologie, Maria Alexandrovna Sokolova (1894-1970) – lingvist sovietic, specialist în istoria limbii ruse, doctor în științe filologice (1953) – care a atras în acest proces profesorii de la catedră. În cadrul acesteia chiar a fost creată o secție de predare a limbii ruse pentru străini, iar profesorii au conceput cursuri speciale de predare a limbii ruse cu accent pe problemele de sintaxă, lexic și stilistică¹⁵⁶.

Considerăm, pe baza datelor mult mai puțin numeroase, că experiența lui Ion Ianoși a fost împărtășită și de Ariton Vraciu. Detalii privind studiile la Leningrad au fost identificate în dosarul de student al slavistului ieșean, însă din cauza condițiilor de păstrare multe pagini sunt ilizibile¹⁵⁷. Dosarul

---

¹⁵³ *Ibidem*, p. 200-201.

¹⁵⁴ *Ibidem*, p. 202.

¹⁵⁵ *Ibidem*, p. 206.

¹⁵⁶ <http://rki.spbu.ru/iz-istorii-kafedry.html>, (accesat pe 21.02.2022).

¹⁵⁷ Dosarul personal nr. 4909/40 al studentului Vraciu Hariton (numele ulterior tăiat și scris Ariton, Hariton probabil intenția de rusificare a numelui), Facultatea de Filologie, datele extreme ale dosarului 1 septembrie 1950-16 iunie 1955, dosar cu 37 de file (Dosarul studentului Ariton Vraciu, Arhiva personală Marina Vraciu, dosar neinventariat (coperta dosarului)).

conține fișe personale, cereri și adevărinițe, dar și o copie a diplomei de studii și a suplimentului la diplomă/foaia matricolă (anexă). Documentele confirmă mențiunile colegilor din cadrul facultății. Ariton Vraciu a fost un student de excepție, ce a făcut față cu ușurință programului facultății și alături de slavistică și rusistică și-a arătat interesul pentru limbile baltice și indoeuropenistică, preocupări ce vor fi fructificate în anii următori¹⁵⁸. Calitatea de student excelent este dovedită și de o cerere prin care cere susținerea anticipată a unor examene¹⁵⁹.

Fișele personale completate de studentul Ariton Vraciu nu oferă detalii privind viața personală, dar este interesantă mențiunea că „în 1949, când am terminat gimnaziul, statul nostru m-a trimis în URSS”¹⁶⁰. De asemenea, în dosar este o adevăriniță din 2 noiembrie 1950, eliberată lui Vraciu Hariton¹⁶¹, care confirmă că a fost înscris în anul întâi cu data de 1 septembrie 1950 în cadrul Facultății de Filologie prin transfer de la Institutul Minier¹⁶². De asemenea, în carnetul de student identificăm că a făcut parte din a doua grupă rusă, specializarea rusă-franceză¹⁶³. În dosar am identificat copia diplomei de studii nr. 191017 ce confirmă studiile din 1950 până în 1955, specializarea Limba și literatura rusă și faptul că a susținut examenul de stat pe 30 iunie 1955¹⁶⁴ și a terminat facultatea ca șef de promoție¹⁶⁵.

Suplimentul la diploma de studii nr. 191017 sau poate fi catalogată ca o foaie matricolă oferă detalii privind studiile și cursurile urmate. Aici descoperim detalii privind planul de învățământ care, specific regimurilor comuniste, avea cursuri cu tematică ideologică. În acest caz, menționăm:

¹⁵⁸ Onufrie Vințeler, *op. cit.*, p. 385.

¹⁵⁹ Dosarul studentului Ariton Vraciu, Arhiva personală Marina Vraciu, dosar neinventariat, f. 6. Cererea studentului Vraciu Ariton, din cursul doi, a doua grupă rusă, ca să dea înainte de termen/ în presesiune examenul la limba latină, lectura de acasă care ar trebui programată deja a fost susținută, deoarece trebuie să se pregătească în continuare de limba și literatura rusă și în semestrul doi va fi un examen suplimentar la limba rusă, cererea a fost aprobată de adjunctul decanului - Koroș pe 23 noiembrie 1956.

¹⁶⁰ Dosarul studentului Ariton Vraciu, Arhiva personală Marina Vraciu, dosar neinventariat, f. 5, „Autobiografia”. Considerăm această mențiune interesantă, deoarece Ariton Vraciu nu a scris că a vrut să plece la studii în URSS sau ar fi fost interesat să plece ci anume că a fost „trimis”.

¹⁶¹ În adevăriniță cu alt pix a fost scris Ariton (în partea de jos a adevăriniței numele Ariton este în ghilimele, explicațiile sunt ilizibile).

¹⁶² Dosarul studentului Ariton Vraciu, Arhiva personală Marina Vraciu, dosar neinventariat, f. 1.

¹⁶³ *Ibidem*, f. 8.

¹⁶⁴ *Ibidem*.

¹⁶⁵ Onufrie Vințeler, *op. cit.*, p. 386-387.

Bazele marxism-leninismului, Economie politică, Materialismul dialectic, Materialismul istoric, Istoria URSS. Totodată, fundamentul studiilor a fost unul direcționat spre filologie, studiind Limba franceză, Limba latină, Limba ucraineană sau cea sârbă¹⁶⁶. A fost un student excelent, cu calificative „Foarte bine” și „Admis”, doar la „Istoria literaturii ruse din sec. XX” și la „Istoria URSS” a avut „Bine”, iar la examene de stat a avut două calificative „Foarte bine” la „Bazele marxism-leninismului” și la „Limba rusă”, iar la „Istoria literaturii ruse” a avut „Bine”¹⁶⁷. Proiectul de diplomă „Происхождение и развитие основных значений винительного падежа в русском языке”/„Originea și dezvoltarea semnificațiilor de bază ale cazului acuzativ în limba rusă”, susținut pe 28 aprilie 1955, a primit calificativul comisiei – „отлично с отличием”, adică „Foarte bine cu laude” sau un echivalent *Magna cum laude*¹⁶⁸.

De asemenea, în supliment regăsim Nota privind aplicarea curriculumului și admiterea la examenele de stat. Astfel, studentul a îndeplinit complet toate cerințele și a fost admis prin ordinul nr. 1703/30.05.1955 la examenele de stat. A susținut 36 de examene, din care 34 cu calificativul „Foarte bine” și două cu „Bine”. Probele la examenele de stat au fost:

1. Основы марксизма- ленинизма – отлично/Fundamentele marxism-leninismului – Foarte bine, 27 mai 1955
2. Русский язык – отлично/ Limba rusă - Foarte bine, 7 iunie 1955
3. История русской литературы – хорошо/ Istoria literaturii ruse - Bine, 25 iunie 1955¹⁶⁹.

¹⁶⁶ Dosarul studentului Ariton Vraciu, Arhiva personală Marina Vraciu, dosar neinventariat, f. 9-10.

¹⁶⁷ *Ibidem*.

¹⁶⁸ *Ibidem*.

¹⁶⁹ *Ibidem*. Documentele din dosar unele sunt originale, altele sunt copii. Suplimentul trebuia semnat de rectorul Universității de la acel moment Alexandr Alexandrov (Alexandr Danilovici Alexandrov (1912-1999), student al facultății de Fizică din Cadrul Universității de Stat din Leningrad (1929-1933), membru al Institutului Optic de Stat și a Institutului de Fizică al Universității (1930-1936), profesor al Universității din Leningrad (1933), candidat în științe (1935), doctor în științe fizico-matematice (1938), cercetător principal în Cadrul Institutului de Matematică Steklov din Moscova (1938-1953), membru corespondent al Academiei de Științe al URSS (1946), Rector al Universității de Stat din Leningrad (1952-1964), carieră politică, a primit diferite ordine, membru de onoare a Societății Matematicienilor din Moscova (1997) *vezi* http://www.math.nsc.ru/LBRT/g2/english/ssk/alex_bio.pdf, accesat pe 21.02.2022) și de decanul facultății de Filologie, Boris Larin (Boris Alexandrovici Larin (1893-1964) – om de știință remarcabil, lingvist și specialist în estetica limbajului, cariera sa s-a concentrat pe trei ramuri ale filologiei: indologie, studii lituaniene și studii slave, lucrări direcționate

Formarea profesorului Ariton Vraciu în spațiul sovietic, în ciuda lipsei unor surse mult mai consistente, a fost una temeinică ce a fundamentat o carieră didactică și științifică extraordinară. Studiile la Leningrad au fost fără cusur, dovedite de notele foarte bune și de faptul că Ariton Vraciu a terminat ca șef de promoție. Totodată, diversitatea cursurilor l-a ajutat ulterior să fie un lingvist și poliglot remarcabil, să fundamenteze și să teoretizeze mai multe cursuri pe care le-a predat la Universitatea din Iași. De asemenea, în ciuda unor materii ideologice, specifice vremii și regimului, nu trebuie să negăm avantajele cunoștințelor acumulate la Leningrad și avantajele școlii sovietice care a avut reputația academică de mare valoare.

Concluzii

Profesorul Ariton Vraciu a fost o personalitate marcantă în cadrul Facultății de Litere a Universității ieșene. Cu o activitate bogată, cu abordări și metodologii noi, Ariton Vraciu a lăsat în urmă numeroase lucrări. Filele documentelor de arhivă, articolele de presă și câteva lucrări de profil ne-au ajutat să reținem, fie și schematic, viața și activitatea profesorului Ariton Vraciu. Demersul a fost destul de anevoios, dar am conturat o primă imagine a formării și parcursului profesorului, slavistului, traducătorului, lingvistului, cercetătorului și rusistului cunoscut în cercurile academice românești și străine.

Am încercat să încadrăm contextual perioada și cu ajutorul unor asocieri și paralelisme. Elevul Ariton Vraciu a fost trimis la studii în URSS datorită unor abilități și cunoștințe deosebite, a fost supus unei selecții dure, ținând cont de faptul că admiterea a fost centralizată, a trecut prin câteva etape de selecție unde erau comisii ce trebuiau să respecte elemente

---

spre dialectologia slavă, lexicologia și lexicografia rusă etc. Larin este fondatorul unei școli științifice, rolul principal al vorbirii vii, colocviale, care recunoaște primatul conținutului semantic în procesul dezvoltării lingvistice, acordă o atenție deosebită funcțiilor sociale și estetice ale limbajului. A fost ales membru corespondent al Academiei de Științe a RSS Ucrainene (1945), academician al RSS Lituanene (1949), i s-a acordat titlul de om de știință de onoare al Republicii Sovietice Federative Socialiste Ruse (1957), în perioada 1951-1953 a activat la Vilnius, apoi a venit la Universitatea de Stat din Leningrad, unde a condus Catedra de limba rusă (1953-1954), Lingvistică Generală (1958), Filologie Slavă (1961-1964). Din 1954 a fost decan al Facultății de Filologie, în 1960 a fondat un Centru de lexicografie științifică la Universitate – Sala de Vocabular/Dicționar Interdepartamental ce s-a angajat în pregătirea unei serii de dicționare; a scris peste 152 de lucrări vezi <http://www.ruthenia.ru/apr/textes/larin/larin.html>, accesat pe 21.02.2022).

clare de departajare. De asemenea, nu trebuie să evităm criteriile principale de selecție și apreciere a activității sale ca student: notele și cunoștințele foarte bune, abia apoi partea ideologică.

La Universitatea din Leningrad, Ariton Vraciu s-a confruntat cu neajunsurile generate de repartizarea centralizată, dar, în cele din urmă, transferul la Facultatea de Filologie s-a dovedit a fi o șansă pentru o carieră de succes în domeniu. Aici a reușit să se afirme ca un student foarte bun, cu rezultate excelente, a reușit să își fundamenteze cunoștințe vaste în domeniul filologiei și lingvisticii ce au fost fructificate și dezvoltate ulterior în activitatea sa didactică și științifică.

Studii viitoare privind activitatea la Sofia sau relațiile cu mediul academic din străinătate de pe ambele frontiere ale Cortinei de Fier ar putea contura și mai bine această imagine.

Foreign students in the USSR. Formative experiences in the Soviet space of Professor Ariton Vraciu

Keywords: *Ariton Vraciu, University of Iași, academic history, biographical sketch, professor, foreign students in the USSR.*

The academic school from Iași has many personalities in multiple fields, who either trained in Iași or have achieved an exceptional academic career here. The Faculty of Letters has many outstanding professors at international and national level. They have asserted themselves through the numerous individual and collective volumes, but also through the training of teachers for pre-university, university, and of researchers in the philological field. Among the outstanding members of the Faculty of Letters is Ariton Vraciu, well-known philologist, slavist, polyglot and linguist with an exceptional activity in phonetics and phonology, lexicology, morphology and syntax, ethnology or general and comparative linguistics.

Ariton Vraciu followed the first stages of its formation in Romanian educational institutions, then, after graduating from high school, he was admitted to the University of Leningrad. Given the historical and political context, he was "assigned" to Geology, then, proving his ability for foreign languages, he was allowed to move to Philology. Here he learned Russian and other foreign languages and after five years of study (1950-1955) he was fluent in Russian, Bulgarian, Polish, Ukrainian, Czech, Slovak, Serbian and Croatian. In addition to these Slavic languages, Ariton Vraciu was a good connoisseur of the classical languages (Greek and Latin), of other ancient languages (Paleo-Slavic and Sanskrit) and other foreign languages (French, German, English and Italian).

Admission to studies in the USSR was a centralized procedure, given the historical and political context, but it was an objective one from the point of view of the outstanding results during school. Foreign students in the USSR had a special status, but studied according to curricula, similar to the Soviets. The Soviet education system had a number of advantages and disadvantages. It was a completely ideological one, but it was a good one, the graduates were appreciated as well-trained.

Ariton Vraciu was an exceptional student with very good results and graduated from the faculty as the top of his class. In Leningrad, he managed to base his vast knowledge in the field of philology and linguistics, which were later used and developed in his teaching and scientific activity. At the same time, the diversity of the courses later helped him to be a remarkable linguist and polyglot, to substantiate and theorize several courses that he taught at the University of Iași. Also, despite ideological subjects specific to the time and regime, we must not deny the advantages of the knowledge gained in Leningrad and the advantages of the Soviet school, which had a high academic reputation.

Ariton Vraciu returned to Romania in 1955 and from the academic year 1955/1956 he was employed at the University of Iași. This was followed by a teaching and research career that spanned several decades. He also followed a period of training and specialization in Sofia, where he defended his doctoral thesis. The teacher distinguished himself with interesting, diversified, theoretical and well-structured studies and courses. He initiated new research directions and opened other perspectives on issues related to Romanian language research.

Professor Ariton Vraciu was a prominent figure in the Faculty of Letters of the University of Iași. With a rich activity, with new approaches and methodologies, Ariton Vraciu left behind many papers. He was not only a teacher, but he also distinguished himself by his very rich administrative, scientific and research activity.

This approach shows only a part of the life and activity of Professor Ariton Vraciu. Even if here are exposed many details, there are still a series of questions regarding the training and activity of Ariton Vraciu: How did the training course in Sofia take place? What were Professor Vraciu's connections with the academic environment abroad? Seemingly trivial questions, but possible answers could clarify his special personality.

Иностранные студенты в СССР. Опыт формирования в советском пространстве профессора Аритона Врачу

Ключевые слова: *Аритон Врачу, Ясский университет, академическая история, биографический очерк, профессор, иностранные студенты в СССР.*

В Яском университете имени А.И. Кузы работают много деятелей разных областей, которые либо прошли обучение в Яссах, либо сделали здесь выдающуюся академическую карьеру. На факультете литературы работают много выдающихся профессоров национального и международного уровня. Они заявили о себе через многочисленные индивидуальные и коллективные тома, а также через подготовку преподавателей довузовского и университетского образования или исследователей в области филологии. Среди выдающихся членов факультета литературы - Аритон Врачу, известный филолог, славист, полиглот, лингвист с исключительной активностью в области фонетики и фонологии, лексикологии, морфологии и синтаксиса, этнологии или общего и сравнительного языкознания.

Аритон Врачу прошел первые этапы своего обучения в румынских учебных заведениях, затем, после окончания средней школы поступил на учёбу в СССР. С учетом историко-политического контекста того времени, он был «распределен» в Горном институте на Факультет геологической разведки, затем, доказав способность к иностранным языкам, ему разрешили переориентироваться на филологию в Ленинградском ордена Ленина государственном университете имени А.А. Жданова. Здесь он выучил русский и другие иностранные языки и через пять лет обучения, с 1950 по 1955 года, он свободно говорил на русском, болгарском, польском, украинском, чешском, словацком, сербском и хорватском языках. Помимо этих славянских языков, Аритон Врачу был хорошим знатоком классических языков (греческого и латыни), других древних языков (палеославянского и санскрита) и некоторых международных языков (французский, немецкий, английский и итальянский).

Прием на учебу в СССР был централизованной процедурой с учетом исторического и политического контекста, но объективной с точки зрения выдающихся результатов в школе. Иностранные студенты в СССР имели особый статус, но учились по учебным планам, которые были аналогичны советским. Советская система образования имела ряд преимуществ и недостатков. Она была совершенно идейной, но хорошей, выпускников ценили как хорошо подготовленных и первоклассных специалистов.

Аритон Врачу был выдающимся студентом с очень хорошими результатами и он был лучшим на своем курсе. В Ленинграде ему удалось закрепить свои обширные знания в области филологии и языкознания, которые впоследствии использовались и развивались в его преподавательской и научной деятельности. В то же время разнообразие курсов впоследствии помогло ему стать замечательным лингвистом и полиглотом, обосновать и теоретизировать несколько курсов, которых он преподавал в Яском университете. Также, несмотря на характерные для того времени и режима идеологические сюжеты, нельзя отрицать

преимущества знаний, накопленных в Ленинграде, и преимущества советской школы, имевшей высокую академическую репутацию.

Аритон Врачу вернулся в Румынию в 1955 году и с того года работал в Ясском университете. За этим последовала преподавательская и исследовательская карьера, которая длилась несколько десятилетий. Затем последовал период обучения и специализации в Софии, где он также защитил докторскую диссертацию. Преподаватель отличился интересными, разносторонними, теоретическими и хорошо структурированными занятиями и курсами. Он инициировал новые направления исследований и открыл другие точки зрения на вопросы, связанные с исследованиями румынского языка.

Профессор Аритон Врачу был видным деятелем факультета литературы Ясского университета. Богатой деятельностью, новыми подходами и методологиями он оставил после себя много работ. Он был не только педагогом, но и отличался очень богатой административной, научной и исследовательской деятельностью.

Это исследование представляет собой лишь часть жизни и деятельности профессора Аритона Врачу. Даже если я раскрыла много подробностей, остается ряд вопросов, касающихся обучения и деятельности Аритона Врачу: Как проходил курс обучения в Софии? Каковы были связи профессора Врачу с зарубежной академической средой? Казалось бы тривиальные вопросы, но возможные ответы могли бы прояснить его особую личность.

ANEXE

*Suplimentul la diploma nr. 191017/Foaia matricolă*Приложение к диплому No. 191017
ВЫПИСКА ИЗ ЗАЧЕТНОЙ ВЕДОМОСТИ
/без диплома недействительна/

ВРАЧУ Аритон за время пребывания в Ленинградском ордена
Ленина государственном университете имени А.А. Жданова с 1950
по 1955 г. сдал экзамены и зачеты по следующим дисциплинам:

1. Основы марксизма-ленинизма - отлично
2. Политическая экономия - отлично
3. Диалектический материализм - отлично
4. Исторический материализм - отлично
5. История философии - отлично
6. Введение в языкознание - отлично
7. Введение в литературоведение - отлично
8. Современный русский язык - отлично
9. Старославянский язык - отлично
10. Французский язык - отлично
11. Латинский язык - отлично
12. Украинский язык - отлично
13. История русского языка - отлично
14. История русского литературного языка - отлично
15. Русский фольклор - отлично
16. Русская диалектология - отлично
17. История древне-русской литературы - отлично
18. История русской литературы XVII XIX вв. - отлично
19. История русской литературы XX в. - хорошо
20. История советской литературы - отлично
21. История античной литературы - отлично
22. История зарубежных литератур / Средние века и
Возрождение/ - зачет
23. История зарубежных литератур / XVII-XVIII в./ - зачет
24. История зарубежных литератур / новая и новейшая / -
отлично
25. История СССР - хорошо
26. История литературы народов СССР - отлично
27. Педагогика - отлично

28. Логика - отлично
29. Психология - отлично
30. Семинар по основам марксизм-ленинизма - зачет
31. Семинар по политической экономии - зачет
32. Спецкурс - зачет
33. Спецсеминар - зачет
34. Общее языкознание - зачет
35. Методика преподавания - зачет
36. Педагогическая практика - отлично
37. Французский язык - зачет
38. Латинский язык - зачет
39. Современный русский язык - зачет
40. Сербский язык - зачет
41. Курсовая работа - отлично

ВРАЧУ Аритон защитил дипломную работу на тему „Происхождение и развитие основных значений винительного падежа в русском языке” с оценкой - отлично

Сдал государственные экзамены:

1. Основы марксизма- ленинизма - отлично
2. Русский язык - отлично
3. История русской литературы - хорошо

Ректор
Ленинградского ордена Ленина государственного
университета имени А.А. Жданова

Декан
Филологического факультета

Секретарь

г. Ленинград

1955 г.

Регистрационный No. 1971¹⁷⁰

Suplimentul la diploma nr. 191017
EXTRAS DIN REGISTRUL CALIFICATIVELOR
/fără diplomă nu este valid/

VRACIU Ariton în timpul șederii sale la Universitatea de Stat „A.A. Jdanov” din Leningrad din 1950 până în 1955 a promovat examene și teste la următoarele discipline:

1. Fundamentele marxism-leninismului – Foarte bine
2. Economie politică – Foarte bine
3. Materialismul dialectic – Foarte bine
4. Materialismul istoric – Foarte bine
5. Istoria filozofiei – Foarte bine
6. Introducere în lingvistică – Foarte bine
7. Introducere în Studii Literare – Foarte bine
8. Limba rusă modernă - Foarte bine
9. Limba slavonă bisericească veche – Foarte bine
10. Limba franceză - Foarte bine
11. Limba latină - Foarte bine
12. Limba ucraineană - Foarte bine
13. Istoria limbii ruse - Foarte bine
14. Istoria limbii literare ruse - Foarte bine
15. Folclor rusesc - Foarte bine
16. Dialectologie rusă – Foarte bine
17. Istoria literaturii ruse vechi - Foarte bine
18. Istoria literaturii ruse, secolele XVII-XIX - Foarte bine
19. Istoria literaturii ruse, secolul XX - Bine
20. Istoria literaturii sovietice – Foarte bine
21. Istoria literaturii antice – Foarte bine
22. Istoria literaturilor străine / Evul Mediu și Renaștere / - Admis
23. Istoria literaturilor străine / Secolele XVII-XVIII / - Admis
24. Istoria literaturilor străine / nouă și recentă / - Foarte bine
25. Istoria URSS - Bine
26. Istoria literaturii popoarelor URSS - Foarte bine
27. Pedagogie - Foarte bine

---

¹⁷⁰ Dosarul studentului Ariton Vraciu, Arhiva personală Marina Vraciu, dosar neinventariat, f. 9-10.

28. Logica - Foarte bine
29. Psihologie - Foarte bine
30. Seminar despre fundamentele marxism-leninismului - Admis
31. Seminar de economie politică - Admis
32. Curs special - Admis
33. Seminar special - Admis
34. Lingvistică generală - Admis
35. Metodologia predării - Admis
36. Practica pedagogică – Foarte bine
37. Limba franceză - Admis
38. Limba latină - Admis
39. Limba rusă modernă - Admis
40. Limba sârbă – Admis
41. Lucrarea de curs - Foarte bine

VRACIU Ariton și-a susținut proiectul de diplomă pe tema „Originea și dezvoltarea sensurilor de bază ale cazului acuzativ în limba rusă” cu nota - Foarte bine.

Examenе de stat promovate:

1. Fundamentele marxism-leninismului – Foarte bine
2. Limba rusă - Foarte bine
3. Istoria literaturii ruse – Bine

Rector

Decan

Facultatea de Filologie

Secretar

Leningrad

1955

Nr. de înregistrare. 1971